

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Lucas 2, 15 - 16
Ochtenddienst

Broeders en zusters, we zullen deze morgen de blijde boodschap mogen horen van de herders die in het veld hoorden hoe vele engelen de lof van de Here verkondigden en op het horen daarvan erop uit trokken om Jezus te zoeken. We zullen daarom, nadat we de zegengroet van de Here hebben ontvangen, samen met de engelen Gods macht bezingen met de woorden van Psalm 89 de verzen 1 en 3. Maar we zullen deze dienst beginnen, met staande voor de Here, onze afhankelijkheid van Hem te belijden.

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Lied : Psalm 89 : 1 en 3** (samen met de engelen Gods macht bezingen)
4. **Lezing van de wet**
5. **Lied : Psalm 32 : 1 en 5** (over de rijkdom dat God ons onze schulden vergeeft)
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Lucas 2 : 1 - 20**
8. **Lied : Gezang 10 : 1** (hoe zal Ik u ontvangen?)
9. **Tekst : Lucas 2 : 15 - 16**
10. **Lied : Gezang 10 : 2, 3 en 4** (zingen over onze verlossing door Jezus' komst in de wereld)
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Slotzang : Gezang 11**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Er lijkt deze dagen een grote verbondenheid te zijn in de wereld. Het doet er niet toe welke televisiezender u vandaag aanzet, een Nederlandse, een Duitse, een Engelse of een Amerikaanse, overal in de wereld wordt het Kerstfeest gevierd. In de straten is het te zien. Bij de burens is het te zien. We vieren vandaag het Kerstfeest. Al kun je je wel afvragen of we als mensheid vandaag hĳt Kerstfeest vieren.

Want wat is er nog van het echte Kerstfeest over? Hoeveel mensen zullen vandaag werkelijk met elkaar stilstaan bij het feit dat Gods Zoon mens is geworden, zoals wij. Dat zullen er niet zo heel veel zijn. In ieder geval niet in ons land. En als we vragen stellen hoeveel mensen vandaag stilstaan bij het feit dat Gods Zoon mens is geworden om ons van onze zonden te redden, dan blijven er nog minder over. Dan praat je over misschien een half miljoen mensen in ons land. Meer niet. Vier, vijf procent van onze bevolking.

En dat terwijl er steeds meer geld uit wordt gegeven voor de kerstdagen. De maaltijden worden steeds exclusiever. De kerstballen gaan nog maar een of twee seizoenen mee, want dan zijn de kleuren uit de mode. De mensen gaan steeds sjieker gekleed. Het Kerstfeest wordt met steeds meer uiterlijk vertoon gevierd. En dat zou nog niet zo erg zijn, als het feest ook wat de inhoud betreft rijker was geworden. Maar helaas is dat niet het geval. Het lijkt er eerder op, dat de overdaad aan uiterlijk vertoon het gebrek aan inhoud moet verdoezelen.

Misschien zit u zich inmiddels wat te ergeren. Zo van: "Weer zo'n dominee, die met Kerst ach en wee gaat lopen roepen over alle kerstversiering in de huizen en de uitgebreide maaltijden. Je mag toch ook feest vieren! Het hoeft toch niet altijd zo bekrompen te zijn?!" Als dat mijn invalshoek was, dan had u zeker gelijk. Er is niets op tegen om vandaag en morgen het Kerstfeest echt te vieren. In feestelijk versierde huizen en met heerlijke maaltijden. Waar het mij om gaat is dat we zien, dat ons Kerstfeest een ander Kerstfeest is dan van de wereld om ons heen. En dat we wel moeten oppassen al te zeer meegesleurd te worden in die overdaad van glitter en glans, die wel het oog streelt, maar het hart onberoerd laat. Want met al dat moois en lekkers voor onze zinnen, zouden we kunnen vergeten, dat ook het Kerstfeest een geloofsfeest is. Zoals het

ook voor de herders meer dan tweeduizend jaar geleden, de geboorte van de Here Jezus Christus, een kwestie van geloof was.

"Maar", zo wilt u misschien tegenwerpen, "voor de herders was het toch geen kwestie van geloven, maar toch van zien! Zij hebben de Here Jezus toch zien liggen in het kribbetje. Daar in die stal, waarin het zo vredig en zo mooi was en waar Jozef en Maria zo verwonderd keken naar hun stralende kind. Zij hebben toch Gods Zoon zien liggen."

Dat is toch het beeld dat we hebben van die stal, waar de Here Jezus is geboren. De plaatsjes in de kinderbijbels zien er altijd lieflijk uit. En de kerststalletjes ademen altijd zo'n vredige sfeer. Een ezel, een rund en een paar schapen op de achtergrond. Een lief baby'tje in een mooi kribbetje. Het liefst nog met een stralenkrans om zijn hoofd. Zachte, warme kleuren en vriendelijk licht. En Jozef en Maria stralend rond het kribbetje. Maar, broeders en zusters, jongens en meisjes, dat is allemaal valse romantiek en vals sentiment. Het was niet zo mooi, in die stal. In die stal was armoede, daar hing de stank van de uitwerpselen van de dieren die er stonden. En dat kribbetje, waar we zo vertederd over kunnen praten. Dat was een houten voerbak, waar wie weet wat voor voedsel in gelegen heeft. In ieder geval geen mooie voederkoeken of ander droog voer. Maar waarschijnlijk allerlei nat voer. Met wat hooi hebben ze waarschijnlijk de voerbak moeten schoonmaken, voordat ze Jezus erin konden leggen. En die stal hadden ze ook niet uitgezocht, omdat hij zo gezellig was. Maar omdat er geen andere keuze was. Omdat er geen plaats was in de herberg, zoals we in ons bijbeltje lezen. Hoewel het denkbeeld wijd verbreid is, dat er geen plaats in de herberg was, is het maar zeer de vraag of dat juist is.

In het verhaal over de barmhartige Samaritaan, gebruikt Lucas namelijk een heel ander woord voor herberg. Het woord dat Lucas gebruikt, duidt normaal op de leefruimte voor de mensen. De ruimte waarin men in die dagen at en sliep. Een aparte woon- en slaapkamer hadden de mensen in die dagen niet. Dat gebeurde allemaal in hetzelfde vertrek. En daar was geen plaats, aldus Lucas.

Het is ook zeer onwaarschijnlijk, dat Jozef en Maria tijden door Betlehem zijn gezworven om naar een plaats te zoeken. Want wat doen wij als wij bijvoorbeeld naar Canada, de Verenigde Staten of Australië gaan? Dan proberen we bij familie onderdak te vinden. En de kans is heel groot dat Jozef nog allerlei familie in Betlehem had. Want daar kwam zijn familie vandaan. En in een overwegend agrarische samenleving

verhuizen mensen niet zo gemakkelijk. Ze zijn verknocht aan de grond, die al generaties lang in de familie is. Zo hebben Jozef en Maria waarschijnlijk bij familie onderdak gevonden. Maar vanwege de inschrijving was het huis natuurlijk vol met familie. Zo vol dat in de leefruimte geen plaats was voor Maria om haar kind ter wereld te brengen. En daarom zijn Jozef en Maria naar de stal gegaan toen het moment gekomen was om te baren. We zouden zeggen: in de garage of in de schuur.

Zo werd daar Jezus geboren. Niet in het veilige huis van zijn vader en moeder in Nazareth, maar in een stal. Hij die altijd bij zijn Vader in de hemel had gewoond. In pracht en praal. Aanbeden door engelen. Zonder dat Hij ooit kou, dorst, honger of pijn had gekend. Een aards paleis zou voor Hem al een grote stap terug zijn geweest. Maar nu werd Hij geboren in een stal. In armoedige omstandigheden.

Nu is het gevaar, dat er allerlei gevoelens van medelijden in ons opkomen. "Wat triest voor de Here Jezus dat dat zo ging. Dat Hij uitgerekend ter wereld moest komen, nu zijn vader en moeder vanwege een volkstelling op reis waren gegaan. Dat Hij niet gewoon thuis geboren kon worden. En dat het huis zo vol zat, dat Hij in de stal geboren moest worden. En dat er niets beters was om Hem in te leggen dan een voerbak. Wat een pech."

Maar, broeders en zusters, als we zo tegen het Kerstevangelie aankijken, dan hebben we het niet goed begrepen. Want zo moest het. Want Hij kwam niet naar de aarde om mensen te vertederen. Hij kwam naar de aarde om Zichzelf te vernederen. Hij kwam niet om het medelijden van mensen op te wekken. Nee. Hij kwam om dit lijden te lijden. Het was geen toeval, dat keizer Augustus uitgerekend nu een volkstelling had uitgeschreven. Dat Jozef en Maria op pad moesten, nu uitgerekend de baby binnenkort geboren zou worden. Zo wilde God het. Het was zijn wil dat er in Betlehem geen fatsoenlijke plaats gevonden kon worden. Maar dat Jezus in een stal geboren werd. In de lucht van mest. Het was Gods wil geweest dat Hij in een voerbak gelegd moest worden. Een voerbak die ze waarschijnlijk nog even snel hadden schoongemaakt. Want daarvoor had God zijn Zoon gezonden. Om te lijden.

Het is voor ons zo logisch dat de herders op pad gingen om Jezus te zoeken. Want zo gaat het verhaal toch immers. We kunnen ons niet voorstellen dat ze iets anders zouden hebben gedaan. Maar wat was dat nu voor een boodschap die ze hadden ontvangen? "U is heden een verlosser geboren, die is de gezalfde Heer, in de stad van David. En dit is

voor u het teken: U zult een kind vinden in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe." Wij kijken niet meer verbaasd op van deze woorden. Maar hoe zouden wij reageren als iemand tegen ons zei, dat er een verlosser voor ons geboren was, een gezalfde Heer. En het teken voor ons is dat we hem zullen vinden in een garage in een kist. In de eerste plaats zou de vraag bij ons opkomen, waar we een verlosser voor nodig hebben. De tweede vraag die bij ons zou opkomen is of we wel behoefte hebben aan een Heer. Wij zijn onze eigen baas en de bazen die we hebben, zijn vaak al lastig genoeg. En de laatste vraag is wat dat dan wel voor een verlosser en heer moet zijn, als hij geboren is in een garage en in een kist ligt. Dat is toch niet de plek waar grote mensen geboren worden!

Maar voordat al zulk soort twijfels in het hart van de herders wortel kunnen schieten, is er plotseling een grote legermacht van engelen. En de engelen loven God door een spreekkoor aan te heffen. Zij zeggen: Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens. Ze roepen God grote lof toe. God in de hoge. En ze spreken over vrede. Vrede bij mensen van het welbehagen. De hemel en de aarde worden met elkaar verbonden. De hoge en de aarde. God en mensen worden met elkaar verbonden. God in de hoge zorgt voor vrede op aarde bij mensen. En daarmee wordt het voor de herders, deze bewoners van de aarde duidelijk dat er iets groots is gebeurd. Want de bewoners van de hemel vieren feest. Uiten uitbundig hun vreugde. Wat een heerlijke ontmoeting was dat daar in het veld van Efrata. Mensen en engelen verheugen zich samen over de geboorte van de Here.

Als dan de engelen weg zijn, dan gaan ook de mensen op pad. De herders drijven de kudde samen en gaan op weg naar Betlehem. Niet om te kijken of het waar is wat de engel hen heeft gezegd. Er is geen enkele twijfel in hun hart. Er klinkt ook geen aarzeling in de woorden die de herders tegen elkaar spreken. Nee, ze sporen elkaar aan. En ze zeggen letterlijk: Laten we naar Betlehem gaan en kijken naar het woord dat gebeurd is en dat de Here ons bekend gemaakt heeft. Ze gaan kijken naar het woord dat gebeurd is. Ze zijn niet vol van zichzelf vanwege de eer die hen te beurt is gevallen, dat de engelen aan hen dit bericht hebben bekend gemaakt. Maar ze zijn vol van dit kind en wat er over Hem verteld is en willen naar Hem. Ze willen naar hun Redder en hun Heer. Want daar zijn ze vol van. Niet van de geboorte op zichzelf. Ze gaan maar niet op

kraamvisite. Kijken naar een pasgeboren baby. Maar ze gaan naar hun Redder en hun Heer. Zoals de Here hen zelf bekend had gemaakt.

En als ze dan in Jeruzalem zijn aangekomen, dan vinden ze daar de Here Jezus. Liggend in een voerbak. Wat voor Jozef en Maria niet meer dan een noodoplossing was, wordt voor de herders door het woord van de engel een betekenisvolle zaak. Een voerbak was zijn wieg. Wat een armoede en de ellende voor dit kind. Maar wat een blijde boodschap voor de herders. Want dit merkteken van zijn armoede, is het bewijs van zijn grootheid. Hij is de beloofde Messias. Hij is de gezalfde Heer. Hij is onze Verlosser. En met deze voerbak is de toon gezet van zijn werk.

"Hij was iemand zonder gestalte of luister, dat wij hem zouden hebben aangezien, noch gedaante dat wij hem zouden hebben begeerd. Hij was veracht en van mensen verlaten, een man van smarten en vertrouwd met ziekte, ja, als iemand, voor wie men het gelaat verbergt; hij was veracht en wij hebben hem niet geacht." Zo heeft Jesaja over de Here Jezus mogen profeteren. De Knecht des Heren, onze Verlosser, zal een man zijn zonder aanzien. Eerder iemand die wij verachten om zijn zwakheid en onaanzienlijkheid. Want wie gaat er nu bij mensen op kraamvisite die in een garage hun bezoek ontvangen. Met zulke mensen wil je toch niet in verband worden gebracht.

Maar de herders gingen met blijdschap en zij verheugden zich met Jozef en Maria over dit kind. Want wat door het gewone mensenoog als onaanzienlijk en waardeloos wordt gezien, wordt door het geloof gezien als het kostbaarste op aarde. Daar in die voerbak ligt onze Verlosser, onze Here en onze Eigenaar. Daar ligt Hij die gekomen is om te lijden voor u en voor mij. Ja, dat Hij in een stal geboren moest worden en een voerbak zijn wieg was, is onze schuld. Het lijden dat de Here Jezus al gelijk bij zijn komst in de wereld ondervond, is vanwege onze zonden. Vanwege onze fouten en tekortkomingen. En die stal en die voerbak waren nog maar het begin van zijn lijden. Zijn lijden vond zijn hoogtepunt aan het kruis op Golgotha toen Hij voor ons stierf en ons zo verlost van onze zonden. Van de vloek waaronder wij en onze kinderen geboren zijn, maar waarvan we bevrijd zijn door zijn lijden.

En daarom vieren we vandaag feest. Samen met de engelen in de hemel en de herders die in het veld van Efrata de wacht hielden bij de schapen. Want onze Heiland is geboren, onze Verlosser. Want de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. Op Hem die geboren is in een stal, omdat er elders geen plaats voor zijn geboorte was. Op

Hem die in een voerbak werd gelegd als teken van zijn lijden, maar bovenal van onze verlossing.

Laten we dan zo vandaag en morgen het Kerstfeest vieren. Ziende op de liefde van Christus, die de hemel voor ons verliet om voor onze zonden te lijden. Ziende op de verlossing die wij door Hem hebben ontvangen.

Wat deed uit 's hemels zalen,

o Heer der heerlijkheên,

op aard U nederdalen?

Uw eindeloos erbarmen

met onze grote nood,

dat als met zegnend armen

en reddend ons omsloot.

Amen.